

REF : NL-CP-2024-09

Overbevolking en ontoereikende detentieomstandigheden De Raad van Europa dringt andermaal aan op dringende actie

Persbericht van 9 december 2024

In een beslissing van 5 december 2024 stelt het **Comité van Ministers van de Raad van Europa** opnieuw vast dat België nalaat doeltreffende maatregelen te nemen om het hoofd te bieden aan het structurele probleem van de **overbevolking** in de gevangenissen en **ontoereikende detentieomstandigheden**.

Het Comité van Ministers spreekt andermaal zijn **diepe bezorgdheid** uit over de voortdurende stijging van het aantal personen in detentie dat nooit hoger lag dan nu. Het betreurt dat België zich niet langer tot doel stelt hun aantal te beperken tot 10 000. Het roept België op zijn inspanningen te richten op een **duurzame vermindering van het aantal gedetineerden** en niet op een vermeerdering van de capaciteit van de penitentiaire inrichtingen. Het dringt opnieuw erop aan alle maatregelen te nemen om het probleem van de overbevolking aan te pakken en een einde te stellen aan het gebruik van **matrassen op de grond**. België wordt onder meer uitgenodigd een omvattend plan tegen de overbevolking uit te werken en **bindende maatregelen** te nemen **om het gebruik van de gevangenis capaciteit te reguleren**. Het Comité van Ministers dringt er ten slotte niet voor het eerst op aan dat zonder verwijl een specifiek preventief rechtsmiddel wordt ingevoerd zodat, wanneer de detentieomstandigheden in strijd zijn met artikel 3 EVRM, gedetineerden hun overplaatsing naar een andere inrichting of zo nodig hun invrijheidstelling kunnen vragen.

De beslissing van het Comité van Ministers moet de beleidsverantwoordelijken ervan overtuigen, op dit ogenblik waarop het **gevangeniswezen** onder **ongekend grote druk** staat, resoluut een andere weg in te slaan. Deze morgen zijn 12 737 personen ingesloten in penitentiaire inrichtingen met een capaciteit van 11 020 plaatsen. Zonder de noodmaatregel van het 'verlengd penitentiair verlof overbevolking' zouden nog eens een zeventhonderdtal personen zich in de gevangenis hebben moeten bevinden. 190 personen beschikken slechts over een matras op de grond. De werkdruk voor het gevangenis personeel is ongekend hoog. Steeds meer doen zich incidenten voor.

De beslissing van het Comité van Ministers moet een steun zijn in de rug van de penitentiaire administratie. Het gevangeniswezen wil immers de **capaciteit van de penitentiaire inrichtingen** in kaart brengen, rekening houdend met de mate waarin behoorlijke detentieomstandigheden kunnen worden gewaarborgd, en pleit voor een **regulering van de gevangenisbevolking** binnen de grenzen van die capaciteit.

Een geloofwaardige overheid die de rechtsstaat respecteert kan evenmin langer wachten met **een wettelijke regeling** die aan personen in detentie **een rechtsmiddel** geeft **wanneer behoorlijke detentieomstandigheden niet gewaarborgd zijn**. In het recentste actieplan legde België weinig overtuigend uit dat dit rechtsmiddel nog niet kon worden uitgewerkt omdat de regering zich in lopende zaken bevindt. Nu een regeringsakkoord wordt onderhandeld en weldra een nieuwe regering volheid van bevoegdheid heeft, zal deze nieuwe regering kunnen tonen dat België het toezicht van de Raad van Europa op de eerbieding van mensenrechten ernstig neemt.

Ten laatste in juni 2026 zal het Comité van Ministers opnieuw onderzoeken in welke mate België werk heeft gemaakt van de nakoming van zijn **mensenrechtelijke verplichtingen**.

Raadpleeg:

- voor het arrest *Vasilescu* van 25 november 2014 de [website van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens](#)
- voor de opvolging van de uitvoering van dit arrest door het Comité van Ministers van de Raad van Europa de [website van de Service de l'exécution des arrêts de la Cour européenne des droits de l'homme](#)
- de [interim-resolutie](#) van het Comité van Ministers van 10 juni 2022
- de '[mededeling 9.2](#)' van 17 oktober 2024 van de Centrale Toezichtsraad voor het Gevangeniswezen en het Federaal Instituut voor de bescherming van de Rechten van de Mens over het recentste [actieplan](#) van België van 7 oktober 2024
- voor de beslissing van het Comité van Ministers van 5 december 2024 deze [link](#).

De Centrale Toezichtsraad voor het Gevangeniswezen (CTRG) waakt over de eerbiediging van de rechten en de menselijke waardigheid van personen in detentie door een onafhankelijk toezicht op de gevangenen, op de bejegening van de gedetineerden en op de naleving van de hen betreffende voorschriften. Meer informatie: www.ctrg.belgium.be

Het Federaal Instituut voor de Rechten van de Mens (FIRM) is een onafhankelijke overheidsinstelling die de mensenrechten in België beschermt en bevordert. Het FIRM streeft naar een samenleving waarin de mensenrechten van iedereen op gelijke wijze worden gerespecteerd. Door middel van adviezen, aanbevelingen en rapporten draagt het bij aan een betere naleving van de mensenrechten. Het volgt ook de implementatie van de internationale verplichtingen van België en werkt regelmatig samen met andere organisaties. Meer informatie: www.federaalinstituutmensenrechten.be.